

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

§. 1. De Natura, Varietate, & causis Matrimonii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

98. 99. *Hæretici in Germania non ligantur de facto impedimentis ab Ecclesia introductis.*
 100. 101. *Validè & licitè contrahitur Matrimonium cum dubio Juris Speculativo positivo de existentia impedimenti.*
 102. *Error in contrahente Matrimonium potest esse multiplex.*
 103. 104. *Si versetur circa personam, viriat Matrimonium.*
 105. 106. *Non verò per se, si circa qualitatem.*
 107. *Utinè error putantis, subesse impedimentum.*
 108. *Quid & quotuplex sit Metus.*
 109. *Variis modis incuti potest.*
 110. 111. *Gravis injustè incussus irritat Matrimonium.*
 112. *Non tamen, si sit incussus non directè ad illud extorquendum, sed alio sine.*
 113. 114. *Non irritat Jure Naturali.*
 115. 116. *Quibus casibus nec obstat Metus gravis injustus.*
 117. *Raptus quid sit.*
 118. *Raptores quibus subiaceant pœnis.*
 119. *Raptus quando sit impedimentum Matrimonii.*
 120. 121. *An habeat locum, si femina rapiat virum.*
 122. *An se extendat ad Sponsalia.*
 123. *Disparitas cultûs quid sit.*
 124. 125. *Dirimit Matrimonium inter fidelem & infidelem, non verò Sponsalia.*
 126. *Valet quoque Matrimonium inter duos infideles.*
 127. *Quid Juris, si unus eorum convertatur ad fidem?*
 128. *Vel unus conjugum Christianorum fiat apostata?*
 129. 130. *Valet Matrimonium Catholici cum hæretici.*
 131. *Licet adjiciatur pactum de parte prolium educanda in heresi.*
 132. *Impedimentum publicæ honestatis quid.*
 133. 134. *Ortum ex Sponsalibus ad primum, ortum verò ex Matrimonio Rato ad quartum usque gradum se extendit.*
 135. *Publica honestas non agit retro.*

§. I.

De Natura, Varietate, & Causis Matrimonii.

- 72 **SC**iendum 1. Matrimonium à Matre potius, quàm à patre dictum, quia pro fine principali habet generationem prolis, in qua matris onus & munus gravius est quàm patris, dupliciter accipi. 1. formaliter, activè, & in fieri pro ipso contractu Matrimoniali. 2. objectivè, passivè, & in facto esse pro statu permanente, & actuali societate, ac jugo viri & feminae, resultante ex prædicto contractu. In hoc sensu appellatur etiam *Conjugium*: item *Consortium*: in priore autem *Concubium*, vel etiam *Nuptia*; quamvis hodie per *Nuptias* non contractus Matrimonialis, sed potius celebritas, quæ illum comitari solet, ordinariè intelligatur. Matrimonium passivè sumptum videtur magis propriè vocari Matrimonium, cum in Decreto Eugenii IV.

post sessionem ultimam Conc. Florentini edito, consensus seu contractus dicatur esse causa efficiens Matrimonii, neque per revocationem consensus seu contractus dissolvatur Matrimonium, sicut dissolvuntur alii contractus per utriusque partis revocationem, sed permaneat. Quamvis de activè sumpto deinceps nobis præcipuus sermo sit futurus. In c. 11. de Præsumpt. & l. 1. ff. de ritu Nupt. definitur esse *conjunctio maris & feminae* indiduum vitæ consuetudinem retinens. Aliqui addunt verbum *legitima*; alii autem verba, in usum *conjuncti*: alii eandem definitionem improbant, eo quòd essentiam Matrimonii explicet per effectum, sive per *conjunctionem*, seu corporum, seu animorum, quæ oritur ex Matrimonio: sed isti advertere debent, quòd data definitio adaptari debeat Matrimonio passivè sumpto: si verò adaptandæ esset etiam Matrimonio in fieri, seu contractui Matrimoniali, ly *conjunctio* sumi deberet causaliter & efficienter, seu quatenus est actus, quo inducitur conjunctio maris & feminae, non formaliter & effectivè. Id apud omnes certum est, quòd Matrimonium, seu activè seu passivè sumptum, non necessariò & essentialiter requirat actualem concubitum, seu carnalem copulam; aliàs nec daretur Matrimonium Ratum, nec inter beatissimam Virginem Mariam & S. Josephum fuisset verum Matrimonium: de quorum tamen neutro dubitare licet. Unde illud: *nuptias non concubitus, sed consensus facit*, l. 30. ff. de R. J. Et S. Ambrosius, in can. 1. caus. 27. q. 1. sic loquitur: *non desolatio Virginitatis facit conjugium, sed pactio conjugalis. Cum conjugatur puella, conjugium est, non cum viri admittitur cognoscitur.*

Sc. 2. Matrimonium activè acceptum, rursus esse duplex, quatenus præcisè est contractus naturalis & civilis: & quatenus est Sacramentum: quia contractus merè naturalis & civilis est conventio seu contractus legitimus, quo mas & femina, nullo jure impediti, mutuo sibi tradunt jus in corpora, ad actus ex se aptos ad generationem prolis, & ad individuam vitæ societatem se obligant. Hujusmodi Matrimonium fuit in Lege Antiqua ante Christi adventum, & hodie adhuc inter non-Christianos, nempe Judæos, Turcas, Gentiles. Quia Sacramentum eodem modo definiri potest, modò addantur hæc verba: *ex institutione Christi collatum gratis*. Dixi 1. *contractus legitimus*, seu validus secundum Leges, Naturalem, Divinam, & Humanam. 2. *Mas & femina*, scilicet unus & una, ut excludatur polygamia. 3. *Nullo jure impediti*, h. e. nullo impedimento attatis, conditionis, metus &c. laborantes. 4. *Mutuo sibi tradunt*, & acceptant, quod subintelligitur: debet enim esse reciproca promissio & acceptatio. 5. *Jus in corpora &c.* juxta illud 1. Cor. 7. *Mulier sui corporis possessorem non habet, sed vir: similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier: ergo jus saltem radicale in corpora conjugum ad usum generationis confertur: & hæc tradi-*

tio juris, quæ fit per consensum mutuum, est de essentia Matrimonii, non verò realis traditio corporum, quæ fit per concubitum seu copulam carnalem, & actum ex se aptum ad generationem prolis: adeoque Matrimonium est traditio corporum consensualis tantum, consequenter contractus non realis, sed consensualis. 6. Et ad individuum vitæ societatem se obligant, quibus verbis insinuat in dissolubilitas Matrimonii, juxta illud *Matt. 19. dimitte homo patrem & matrem, & adharebit uxori suæ, Et 1. Cor. 7. Mulier allegata est legi, quanto tempore vir ejus vivit, Addidi 7. ex institutione Christi collatus gratia*: nam quod Christus in nova Lege elevaverit Matrimonium ad rationem Sacramenti, certum est ex Florentino & Tridentino Concilio, licet non constet, quando id contigerit; probabiliter *Mat. 19.* ubi Christus sustulit libellum repudii, & adjecit: *quod DEUS conjunxit, homo non separet*, scilicet propter significationem conjunctionis sui cum Ecclesia, quam per Matrimonium significari voluit. Per gratiam intelligitur tum sanctificans, tum actualia auxilia tum obligationes Matrimonii melius implendas, ad amorem conjugum perficiendum, & ad onera facilius perferenda. Et quia Matrimonium est Sacramentum *vivorum*, requiritur in suscipientibus status gratia, ut licite & fructuose suscipiant.

Sc. 3. Causam efficientem remotam Matrimonii esse DEum ut auctorem Naturæ, qui in Paradiso jam illud instituit tanquam Medium, per quod homines ab ipso creati naturali ratione de sæculo in sæculum propagarentur, uti exigebat humana natura: in ratione Sacramenti verò esse Christum, Proximam autem esse contrahentes & consentientes in Matrimonium, qui ejusdem, ut Sacramentum est, etiam Ministri sunt; non enim Sacerdos vel Parochus proferens verba, ego vos in Matrimonium conjungo in nomine Patris &c. Minister est hujus Sacramenti, sed ipsi contrahentes, ut patet ex Decreto Eugenii in Conc. Florent. in §. septimum, & ex ratione, quia ponunt formam, uti dicemus. Causa materialis, & quatenus Sacramentum est, materia remota sunt corpora contrahentium ad generationem prolis idonea: proxima verò mutua traditio & acceptatio juris in corpora per consensum. Causa formalis, & quæ Sacramenti forma, est legitimus & mutuus consensus in dictam traditionem & acceptationem de presenti, sed ut per signum sensibile expressus, scilicet vel per verba, ego te in meam accipio, & ego te accipio in meam, c. si inter 31. h. v. vel per nutum, vel per scripturam, vel per porrectionem manûs, aut acceptationem annuli, sicut de Sponsalibus dictum, modò vel ex juris dispositione, vel ex intentione contrahentium, vel ex circumstantiis significent traditionem mutuum juris in corpora. Atque sic docet verior sententia Canonistarum, licet non ignorem, Auctores circa materiam & formam essentialem Sacramenti Matrimonii diversimode loqui ac sentire. De forma accidentali, quæ consistit in adje-

ctione conditionis &c. nihil hic attinet dicere. Causa finalis Matrimonii est triplex præcipue, nempe 1. Procreatio prolis. 2. Conjunctio animorum ad mutua auxilia, obsequia, & officia maritalia præstanda. 3. Remedium concupiscentiæ. Ultimus est finis secundarius, qui etiam absque intentione prolis intenditur licite, sed solum tunc, ubi spes prolis non est, uti in senibus & sterilibus: primarii tamen duo fines positive excludi quoad radicem & obligationem sine peccato non possunt, cum sint Matrimonio intrinseci.

Sc. 4. Matrimonium primario dividi in Legitimum, Ratum, & Consummatum. Legitimum est, quod præcisè juxta leges naturales & civiles contrahitur absque hoc, quod ab Ecclesia ratum habeatur, aut Sacramentum sit: qualia sunt apud infideles, seu non-Christianos, aut non-baptizatos: imò pro tali habendum est probabiliter etiam illud, quod à Christiano cum infideli dispensative contrahitur. Ratum, quod inter fideles seu Christianos, juxta leges Ecclesiasticas legitime contrahitur, adeoque ratificationem Ecclesiæ & rationem Sacramenti habet, cui tamen necdum accessit commixtio seu copula carnalis. Consummatum. Quod non solo consensu contractum, sed etiam copula carnali, eaque perfecta (quam explicat Sanch. l. 2. d. 21. n. 11. & Gobat tr. 9. n. 390. &c.) seu per se sufficiente ad generationem prolis, & faciente, ut conjuges per commixtionem seminis efficiantur una caro, completum & perfectum est. Præter aliud Matrimonium dici potest Canonicum seu Theologicum, & Insolenne, in quo scilicet concurrunt ea tantum, quæ à SS. Canonibus ad Matrimonium requiruntur. Aliud Civile seu Politicum, aut Solenne, in quo nimirum etiam ea concurrunt, quæ à Jure Civili & tanquam solennitates requiruntur, uti pacta dotalia, solennis traditio sponsæ in domum sponsi, consensus patris &c. Illa autem, quæ cum his solennitatibus ducitur, in Jure vocatur uxor proprie, quæ verò ducta est sine illis, concubina appellatur. can. 4. & 5. dist. 34. Ad Canonicum referri potest Matrimonium ad Morgenaticam, seu, ut alii vocant, Matrimonium conscientia, quod subinde viri illustres ad evitandam fornicationem contrahunt cum fœmina inferioris conditionis, coram Parocho quidem & testibus, plerumque tamen occultè, eo pacto, ut talis uxor & liberi ex ea nati contenti sint dono nuptiali seu Morgengebâ, quam corruptè Morgenaticam dicunt, vel alia certa portione ad suam sustentationem necessariâ, conditionem tamen & dignitatem mariti non participant, atque à cæteris bonis avitis, ac paternis, titulisque & insignibus abstineant, scilicet in favorem primæ uxoris & liberorum ex ea procreatorum. Hujusmodi Matrimonium, cum habeat omnia Canonice & Theologicè requisita, licet careat civiliter & politicè requisitis, merito habetur pro licito, & approbatur etiam lib. 2. feud. tit. 29.

76 Sc. 5. Complures & nobiles controversias hic decidendas esse. 1. An fideles possint inire Matrimonium præcisè in ratione contractûs, & non simul in ratione Sacramenti. 2. An sub his vel similibus conditionibus: contraho tecum, si mecum vixeris in perpetua castitate: si debitum conjugale nunquam velis exigere, aut mecum nunquam concumbere. 3. An parentes nomine liberorum. 4. Et procurator nomine alterius contrahere valeat Matrimonium, etiam ut Sacramentum. 5. Qualis debeat esse consensus. 6. An & quomodo simultaneus. 7. Quid Juris, si quis fictè contraheret.

77 Dico 1. Probabile est, à fidelibus posse validum Matrimonium celebrari in ratione contractûs tantum, ita ut tale Matrimonium non sit Sacramentum, si nimirum intendant excludere rationem Sacramenti, volendo Matrimonium præcisè in ratione contractûs naturalis & civilis. Scotus in 4, dist. 26, q. un. §. sed qualiter. Hurtad. Bonac. Dian. Pont. Vasq. Dicastil. Perez, Gobat, Tambur. Platelius de Matrim. n. 400. & alii apud P. Kugler de Matrim. q. 5. p. 1. contra valde communem tum Theologorum, tum Canonistarum. Prob. 1. negativè, quia spectato Jure Naturali Matrimonium in ratione contractûs subsistit, ex Jure autem Positivo, Divino vel Ecclesiastico, non satis probatur, rationem Sacramenti superadditam esse contractui Matrimoniali ad valorem, & inseparabiliter: ergo. 2. Positivè ex Concilio Florent. quod in Decreto Unionis §. Quinto definit, omnia Sacramenta tribus perfici, rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & personâ Ministris conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia. Idem de intentione definivit Trid. sess. 7. c. 11. de Sacram. in genere: ergo sine intentione Ministris faciendi Sacramentum &c. non fit Sacramentum: sed fideles intendentes celebrare Matrimonium præcisè in ratione contractûs, expressè & simpliciter excludendo rationem Sacramenti, non habent intentionem faciendi Sacramentum, nec explicitè, ut patet, nec implicitè; quia ponitur, quod non ex ignorantia vel errore, sed studiose vel malitiose nolint rationem Sacramenti, & nolint facere id, quod faciunt alii fideles, aut Christus annexuit contractui Matrimoniali: ergo. Confirmatur: licet Christus in Baptismo ablutionem naturalem & physicam hominis elevarit ad rationem Sacramenti, manet tamen adhuc ablutio vera in suo esse physico & naturali, si baptizans abluat sine intentione, vel cum expressa intentione non faciendi Sacramentum: ergo etiam contractus Matrimonialis manet verus & validus in suo esse morali, licet à Christo ipsi superaddita sit ratio Sacramenti, si Ministri, qui sunt contrahentes Matrimonium, per suam intentionem excludant rationem Sacramenti. 3. Licet Ordini Sacro sit annexum votum castitatis, nihilominus si quis illum suscipiat positivè excludens votum, & simpliciter no-

lens vovere castitatem, validè suscipit Ordinem Sacrum sine ratione vel emissionem voti: ergo etiam, licet contractui Matrimoniali sit annexa ratio Sacramenti à Christo, nihilominus valebit, si contrahentes præcisè velint rationem contractûs, non verò Sacramenti, & istud non suscipiant, vel ministrent.

Oppones 1. Contractus Matrimonii intrinsecè est Sacramentum inter Christianos: ergo non est in potestate contrahentium excludere rationem Sacramenti: alias poterit quis contrahere Matrimonium, nolle tamen obligari ad cohabitandum: vel poterit aliquis baptizare velle, non tamen velle hanc ablutionem esse Sacramentalem. 2. Concilium Florent. & Trident. definiunt, Matrimonium inter fideles contractum esse verum ac propriè dictum Sacramentum, &c. eodem simpliciter ac sine restrictione acceptance: ergo semper est Sacramentum. 3. Si ratio Sacramenti validè separari possit à Matrimonio, id etiam licitè fiet, cum nulla existeret lex prohibens: saltem aliquando fiet licitè, v. g. dum contrahentes sunt in statu peccati mortalis, ne conficiant & suscipiant Sacramentum indigne: sed hoc est per se absurdum, & repugnans voluntati Christi, Matrimonium ad rationem Sacramenti elevantis. 4. Ex nostra sententia sequeretur, pleraque Matrimonia hæreticorum non esse Sacramenta, adeoque nec insolubilia, quia illi negant, Matrimonium esse Sacramentum, & sic intentionem faciendi Sacramentum non habent: sed hoc est contra communem sensum Ecclesiæ.

Respondeo ad 1. N. Ant. sicut ablutio corporis in Baptismo non est intrinsecè Sacramentum absque intentione debita Ministris, ita nec Matrimonium absque intentione debita contrahentium. Qui contrahit absque intentione cohabitandi, si tamen intendat se obligare ad id, quod essentia hujus contractûs exigit, validè contrahit, licet per se illicitè. Qui vult baptizare, jam habet saltem implicitè intentionem conficiendi Sacramentum. At, qui simpliciter nolunt rationem Sacramenti in Matrimonio, nec implicitè volunt Sacramentum: licet velint contractum, qui ex natura sua est separabilis à ratione Sacramenti. Ad 2. Florentinum & Trident. requirunt etiam intentionem in Ministro faciendi Sacramentum: ergo non simpliciter & semper Matrimonium Concilia habent pro Sacramento, sed quando accedit intentio debita ad cetera requisita. Ad 3. N. sequelam, quia Jus Naturale prohibet, ne fideles, postquam sciunt, Matrimonium à Christo esse elevatum ad rationem Sacramenti, illud aliter contrahere intendant. Adeoque semper, & forte in omni possibili casu erit illicitum ac prohibitum fidelibus rationem Sacramenti scienter & positivè excludere. Nec excusat periculum, ne indigne suscipiant Sacramentum, nisi in statu peccati mortalis deprehensi excludant rationem Sacramenti: quia hanc irre-

reverentiam erga Sacramentum evitare possunt per contritionem perfectam. Sed ex hoc quod agant illicitè, non sequitur, quòd agant invalide contrahendo cum exclusione Sacramenti. Ad 4. *N. Ma.* quia hæretici habent, & nisi prorsus malitiosi sint, præsumendi sunt implicitè habere intentionem Sacramentaliter contrahendi Matrimonium, cum censendi sint habere generalem intentionem contrahendi modo, quo Christus fieri voluit: quæ intentio prævalet erroneæ persuasioni, qua putant, Matrimonium Sacramentum non esse. Sed talem intentionem generalem & prævalentem non habet, qui scienter, formaliter, & positivè excludit rationem Sacramenti. Cæterum indissolubilitas Matrimonii non tam habetur ex eo, quòd Sacramentum sit, quam ex eo, quòd significet Christi cum Ecclesia conjunctionem, ut suo loco dicitur: atqui significationem hanc non potest impedire voluntas contrahentium, licet possit impedire rationem Sacramenti.

Dico 2. Probabilius valet Matrimonium sub conditione, vel potius sub modo, servandi perpetuam castitatem, vel ingrediendi Religionem ante consummationem, vel nunquam petendi vel reddendi debitum conjugale. Abulenf. Vasq. Pont. Palud. Conink. Perez. Gobat. *tr. 10. n. 406.* P. Illung *tr. 6. d. 9. n. 52.* P. Krimer *in l. 4. n. 798.* contra S. Thom. *in suppl. q. 48. a. 1. ad 3.* Sanchez. Guttier. Filiuc. Laym. Pirh. &c. Prob. 1. prædictæ conditiones, vel potius modi, sub quibus contrahitur, non sunt contra substantiam Matrimonii: ergo, licet deducantur in pactum, non faciunt Matrimonium irritum. *Antec. prob.* partim ex eo, quòd talis conditio, vel modus, licet servetur, vel ex pacto meritorie adjiciatur post Matrimonium in contractum, ut nemo negat; partim ex eo, quòd licet & honestè intendi possit Matrimonium præcisè ut Ratum, *arg. c. 16. h. 1. Prob. 2.* Essentia Matrimonii plus non requirit, quàm ut detur mutuum jus & potestas in corpora in actu primo: atqui hoc jus & potestatem in actu primo dictæ conditiones vel modi non tollunt, sed solummodo impediunt usum hujus juris & actum secundum per copulam: ergo. *Ma.* constat à pari cum aliis contractibus, in quibus potest proprietates & dominium sine proximo jure utendi-fruendi, seu jure usus in actu secundo, transferri: sic potest fundus quoad proprietatem in alterum transferri, & dominium utile, vel vicissim reservari proprietatis, sed sine jure proximo utendi, uti fit in elocatione domus v. g. sunt enim distincta jura & potestates, jus radicale seu in actu primo in corpus vel aliam rem cum impedimento ad licitum ejus usum, & jus in actu secundo seu proxime expeditum ad usum. Sic in Ordinatione Sacerdotum confertur jurisdictio & potestas absolvendi à peccatis tantum in actu primo & radicalis sine actu-

ali; hæc enim dependet ab assignatione subditorum. Prob. 3. hæ duæ voluntates non sunt impossibiles: *do tibi, & accepto jus corporis ad usum conjugalem: & nolo usum corporis*, seu commercium carnale: ergo per pactum continentiae possunt componi in contractu Matrimoniali. *Antec. prob.* hæ duæ voluntates sunt composibiles: *volo retinere jus ad copulam, & nolo copulam*, quia possunt componi post contractum semel Matrimonium: ergo etiam priores; cum sit idem Matrimonium in fieri, quod est in facto esse, quod spectat ad effectum obligationis. Prob. 4. Valet Matrimonium à moribundo contractum, ut habet communis sensus DD. & praxis Ecclesiæ: sed in tali Matrimonio excluditur copula perpetuè, & quidem ita, ut naturaliter haberi nequeat: ergo. Prob. 5. Defendi debet, quòd inter B. V. Mariam, licet voto castitatis perpetuæ fuerit adstricta, ac B. Josephum existerit verum Matrimonium, & licet contractum: sed hoc longè facilius & planius defenditur in nostra sententia, dicendo, quòd contraxerint Matrimonium vel cum expresso, vel tacito pacto de servanda castitate, quàm si dicatur, quòd Sanctissima Virgo jus absolutum, proximum, & nullo pacto impeditum in corpus suum dedit S. Josepho: debent enim Adversarii asserere revelationem specialem, qua fuit à cælo assecurata, quòd S. Josephus non sit usus suo jure, cuius tamen revelationis non existat fundamentum in Scripturis: deinde licet revelationem Virgo castissima habuerit, tamen, si votum suum non manifestasset S. Josepho, non satis sincère egisset cum S. Josepho, dum inscio dedisset jus & corpus impeditum ab usu: si autem manifestavit, eo ipso S. Josephus ducendo illam non obstante voto renuntiavit juri proximo & in actu secundo ad usum corporis, adeoque tacitum saltem pactum continentiae intercessit. Certè minus videtur voto castitatis convenire obligatio sponte suscepta ad actum conjugalem, licet sciatur, hunc nunquam exigendum: saltem tribuitur alteri jus exigendi, nisi per pactum impediatur hoc jus. Confirmatur. Urbanus II. ut refert Clericus *de Matrim. decis. 2. n. 16.* approbavit, imò imperavit Matrimonium, quod contraxit Mathildis Italiae Comitissa cum Wulfone Duce, sub eo pacto, ut Virginitatis votum servaret inviolatum. Idem testatur de Pulcheria Augusta, quòd sub tali conditione nupierit Marciano.

Oppones 1. Substantia Matrimonii consistit in traditione mutua potestatis ad usum corporis, seu essentialiter parit jus petendi, ac obligationem reddendi debitum conjugale: sed per pactum continentiae perpetuæ &c. talis potestas & jus &c. evertitur: ergo. 2. Hæc conditio, *si generationem prolis evites*, est contraria substantiæ Matrimonii juxta *c. fin. de condit. appos.* ergo etiam hæc: *si castitatem mecum servaveris*; quia per hanc quoque impeditur generatio prolis. 3. Hæc

3. Hæc conditio, si castitatem perpetuam mecum servaveris, non potest stare cum Matrimonio; quia tota nunquam impletur ante mortem; adeoque nunquam fieret Matrimonium absolutum; dum enim impletur in morte, Matrimonium definit cum vita; antea autem semper esset conditionatum, & suspensum. 4. Licet in aliis rebus possit dominium proprietatis ab usu & dominio utili, ac jus remotum à proximo separari, id tamen in Matrimonio, utpote quod essentialiter ordinatur ad usum, fieri nequit, ut nempe quis acquirat jus radicale in corpus alterius sine jure proximo, & actuali: secus enim posset quis contrahere cum duabus, uni dando jus radicale in corpus suum, alteri verò actuale, & usum ejus, sicut potest aliquis uni dare dominium proprietatis in sum equum, alteri dominium utile, vel usum, saltem ad tempus. 5. Pactum continentie Matrimonio adjectum saltem est illicitum: ergo non obligat. Confirm. Multi docent, & forte plures, matrimonium cum tali pacto esse irritum: ergo hoc ipso non obligat, cum libertas humana stringi non debeat obligatione incerta & dubia.

R. ad 1. *dist. Ma.* consistit in traditione potestatis radicalis ad usum corporis, & essentialiter parit jus radicale ac remotum, obligationem radicalem & remotam. *C. Ma.* in traditione potestatis proximæ & expeditæ semper ac necessariò, vel parit essentialiter jus & obligationem actualem & proximam. *N. Ma.* jus proximum ac obligationem proximam & actualem non parit essentialiter, & hinc per pactum impediri, illicque renuntiari potest. Neque dicas, illam potestatem radicalem & remotam esse prorsus inutilem, nugatoriam, & ad aliquid impossibile; cum stante tali pacto nunquam redigi possit in actum: siquidem hæc potestas facit hoc, ut, si conjuges absque sublatione mutui pacti exercerent copulam, illa verè Matrimonialis esset & non fornicaria, aut, si aliquis eorum commisceretur cum tertio, committeret verum adulterium. Dein posset redigi in actum petita prius dispensatione (si adstringatur voto) aut pacto per mutuum consensum sublato. Adde, quod conjuges cum pacto & voto continentie contrahentes, licet jus proximum & actuale sibi adimant ad copulam, consequerentur tamen alia jura conjugibus competentia. Ad 2. *dist. Ant.* est contraria, si repugnaret generationi prolis positivè. *C. Ant.* si negativè tantum. *N. Ant. & Conf.* Positivè contraria generationi prolis dicitur illa conditio, per quam id agitur, ut conjuges, licet uti commercio carnali velint, per remedia tamen positiva generationem prolis impediant, v. g. per poculum sterilitatis, per copulam in vase innaturali, per procuracionem abortus &c. Negativè, remotè tantum, & improprie contraria est, si id agitur, ut omittatur copula, quod utique illicitum & contra substantiam Matri-

monii non est; aliàs obligarentur conjuges ad copulam, nec possent etiam post Matrimonium contractum pacisci de continentia servanda, quod nemo dixerit. Dein generatio prolis est quidem finis Matrimonii, non tam quoad essentiam & proprietatem ejus, quam quoad usum, qui à Natura principaliter refertur ad generationem prolis. Ad 3. Si sub conditione propriè dicta & de futuro sic contraheretur Matrimonium, si castitatem perpetuam mecum servaveris, concederem totum: at dicta conditio in alio sensu accipitur, ita ut sit tantum conditio improprie dicta, & de præsentibus, scilicet habet hunc sensum, si velis, & te obliges ad servandam castitatem perpetuam: vel potius est modus, quæ conditio, quod insinuavi in Assertionem. Imò in tali Matrimonio reperitur & conditio modus: conditio in contractus initio, quando neutra pars vult se alteri obligare, nisi sub conditione castitatis servandæ: modus verò post contractum jam completum, quando utraque pars adstringitur ad omni castitatis servandæ adjectum. Ad 4. Non quidem omni eo modo separabile est dominium corporum ab eorum usu in Matrimonio, quo modo in aliis rebus; cum utique non possit quis uni tradere dominium corporis, & alteri usum: simpliciter tamen dominium ab usu corporis, vel jus radicale à jure utendi proximo & actuali separabile esse ostendimus. Quod illud prius fieri nequeat, ratio est, quod dominium & usus corporis, jus remotum & proximum utendi corpore, in Matrimonio respiciat eandem personam, ac jura actuale fundetur essentialiter in radicali, acque sine hoc dari non possit, licet radicale sine actuali dari valeat. Exemplum habet in jurisdictione radicali, quæ confertur in Ordinatione Sacerdotali sine actuali, quamvis actualis jurisdictio essentialiter supponat radicalem, & sine hac dari nequeat. Utrique etiam idem subjectum respicit, ita ut non possit jurisdictio purè radicalis uni, & purè actualis alteri conferri. Ad 5. Non modo licitum, sed etiam meritorium est hoc pactum, si contrahentes præfigant sibi bonum finem, v. g. honestatem castitatis, Dei cultum &c., ac insuper non se exponant periculo incontinentiæ; sicut meritorie sibi per pactum adimere possunt jus petendi & obligationem reddendi debitum conjugale post Matrimonium jam contractum. Ad Confirmationem. Hoc argumentum ubique, sed inutiliter, formari posset, ubi disputant DD. de valore contractus, existentia legis &c. In forma *dist. Conf.* ergo non obligat per accidens juxta illos, qui tenent oppositum. *C. Conf.* per se, & juxta alios, qui nobiscum sentiunt. *N. Conf.*

Dico 3. Probabilius non valet Matrimonium pro liberis præsentibus & tacentibus contractum à parentibus, ad id non constitutis. Sor. Henric. inclinat, & probat Pontius de Matr. l. 2, c. 14, n. 3, contra S. Th. in suppl.

in suppl. q. 45. & 2. ad 3. Covar. Sanch. Perez. Bosco, & communiorem. Probat: in re tanta, qualis est electio status perpetui, requiritur consensus personalis aliquo signo certo ab ipso contrahente expressus: sed liberi tacendo præcisè, quando parentes pro ipsis sine speciali mandato contrahunt Matrimonium, non exprimunt suum consensum personalem signo aliquo certo ac determinato; quia tacere nec est affirmare, nec negare, seu nec consensum nec dissensum significat: qui tacet, non fatetur, sed nec utique negare videtur. c. 44. de R. J. in 6. Ubi Tridentinum est receptum, non facile casus iste poterit contingere; cum Parochus teneatur sponsum ipsum & sponsam interrogare de consensu. Trid. s. 24. c. 1. de Ref. Matr. Oppones 1. qui tacet, consentire videtur. c. 43. eod. ergo. 2. & principaliter: Sponsalia valide contrahuntur sine mandato à parentibus pro liberis præsentibus & tacentibus. c. un. §. porro de spons. impub. in 6. ergo & Matrimonium. 3. ad 1. in favorabilibus, & quando quis tenetur non tacere. C. Ant. quando agitur de onere imponendo & obligatione &c. N. Ant. & Conf. quod enim Sponsalia valeant, taliter contracta, docet nos c. un. cit. etiam de his dissensuros, si specialiter decusum non esset. Quæ decisio, cum exorbitet à Jure Communi, ac insuper agatur de negotio valde arduo, extendenda non est ad Matrimonium. per c. 15. & 28. de R. J. in 6. præsertim cum sit longè dispar ratio in Matrimonio, utpote quod indissolubile est, Sponsalia verò, licet valeant, multis de causis aliis iterum dissolvi possunt: itaque longè minus est præjudicium, si Sponsalia ex taciturnitate præsumantur rata, quàm si Matrimonium.

Quæres, an requiratur consensus parentum, vel saltem patris, ad valorem Matrimonii? 3. contra hæreticos, non: nec obstat, quod liberi in Sacris seu in potestate patris adhuc sint constituti. Sumitur ex Trid. la. cit. c. 12. de Regular. Accedit constitutio Caroli V. in Comitibus Augustanis, 1548. tit. vom Sacrament der Ehe / §. 9. quam receperunt hæretici, & nisi simul Imperatori suo, sicut Ecclesiæ legibus, pertinaciter refragari velint, observare deberent. Nihilominus ordinariè requiritur ex decentia & vi quarti præcepti Decalogi consensus parentum ad licite contrahendum Matrimonium; & ubi consensus iusta de causa non tenentur expectare liberi, saltem consilium eorum exquirere deberent. Hinc jus Bavaricum tit. 4. c. 2. insigniter plectit liberos, si sine consensu parentum Matrimonia indigna contrahant; scilicet, si sine patris aut matris consensu celebrent Matrimonia statui non convenientia, non debetur ipsis dos, vel donatio propter nuptias, aut aliquid aliud à patre adhuc vivo: imò, et si Matrimonia statui convenientia contrahant, sed sine consilio aut consensu parentum, & 30. annos, si filii sint (& 25. annos, si filiae) necdum egressi, nihil ipsis debetur à parentibus vivis; quam-

Lib. IV. R. P. Viti Pichler.

vis iis mortuis hæreditatem sibi debitam capere non prohibeantur. Si verò filius infra 30. & filia infra 25. ætatis annum, ab honestis Matrimoniis prius non impediti, sine consensu parentum ducant personas infames, maculatas, vel inhonestas, possunt eos omnino exhæredare: & si parentes ab intestato decedant, solum permittuntur succedere in dimidia legitimæ parte. Oppones 1. Leges Civiles, uti pr. Inst. de Nupt. & l. 2. 18. 30. ff. de Ritu Nupt. irritant Matrimonia sine consensu patris inita. 2. In can. aliter 1. caus. 30. q. 5. dicuntur conjugia aliter celebrata, quàm ibi præcipitur, & consequenter absque consensu parentum, adulteria esse, stupra, & fornicationes. Concordant can. 3. & 4. ead. caus. & q. 3. ad 1. Illæ leges vel requirunt tantum ex honestate & ad licentiam, non verò ad valorem Matrimonii, consensum parentum, quia multæ aliæ omnino consultum volunt libertati contrahentium, uti l. 27. ff. de ritu. nupt. l. 14. C. de Nupt. Vel à Jure Canonico sunt correctæ, si evinceretur, quod loquantur de valore Matrimonii. Ad 2. dicuntur adulteria &c. non absolute, sed limitatè, nisi voluntas propria suffragaverit, sive consensus contrahentium. Cæterum consensus parentum ibi requiritur per modum solennitatis, sicut ibidem requiritur dos, paronymphii, Missæ Sacrificium, benedictio Sacerdotis &c. & sine his dicuntur esse Matrimonia non legitima, & non solennia, sed adulteria, stupra &c. nempe in foro externo & præsumptivè, nisi probetur, verè ac legitimo consensu maris & fœminæ contrahentium esse celebrata. Missæ Sacrificium verò utique ad valorem non requirunt Lutherani. Jus Divinum in præcepto 4. Decalogi prohibet quidem parentum consensum vel consilium negligere, saltem ordinariè, cum ordinariè cum irreverentia erga eosdem negligatur; tamen propterea non irritat Matrimonium absque eo contractum; alias etiam sine consensu Matris foret irritum, quod nec hæretici admittunt.

Porro sicut liberi absque iusta causa invitis parentibus Matrimonia illicitè celebrant, ita vicissim parentes graviter peccant, si absque iusta causa per suum dissensum Matrimonia liberorum impediunt. per c. fin. de Jud. in 6. cum privent eos jure suo, quod habent à Natura ad electionem status c. 12. cit. de Regular. probabilius tamen non incurunt excommunicationem, quam Trid. s. 24. cit. c. 9. statuit contra impediētes libertatem Matrimonii, quia ibi mentionem tantum facit Dominorum & Magistratum, qui virtute jurisdictionis, quam habent in foro externo, subditos ad Matrimonia vel cogunt, vel ab iis impediunt. Si quæras, an Judex vel Magistratus secularis possit exhæredationem vel aliam poenam, uti fecit Jus Bavaricum, statuere in liberos, sine consensu vel præscitu parentum contrahentes Matrimonia? 3. cum distinctione: si intenderet illos etiam plectere, qui ex iusta causa li-

E

beros

beros excusante ab omni peccato id faciunt, nullum foret huiusmodi statutum, utpote inimicum SS. Canonibus & libertati à Natura concessæ quoad Matrimonium. Si verò plectere intendat illos tantum, qui temerè & absque iusta causa celebrant Matrimonia, præsertim minus convenientia statui, aut etiam indigna, invitis vel insciis parentibus, iustum omnino ac validum est, non minus ac aliæ leges secularium, quæ puniunt eos, qui clam & sine denuntiationibus, vel contra aliam Ecclesiæ prohibitionem celebrant Matrimonia; quia hoc modo Magistratus Sæcularis adjuvat potius Jus Canonicum & Naturale, quàm libertatem Matrimonii à dictis Juribus indultam tollat, ac utriusque executionem iuste urget puniendo malefactores & transgressores.

34 Dico 4. Valet Matrimonium per Procuratorem debitò modò initum præ alio, etiam in ratione Sacramenti. Communis. Prior pars disertè habetur in *c. fin. de Procurat. in 6* cui per nullum Jus recentius est derogatum, sed potius suffragatur praxis hodierna, uti nuper in duobus Imperatoribus Josepho I. & Carolo VI. Posterior, quam satis multi negant apud Sanch. probatur inde, quia Christus contractum Matrimoniale validum, & juxta leges Ecclesiasticas ac Naturales celebratum, elevavit ad rationem Sacramenti, ut constat ex *c. 7. de divor.* præter alia Jura; sed Matrimonium per Procuratorem debitè initum valet juxta leges Ecclesiasticas & Naturales: ergo est Sacramentum. Adde, quòd juxta superius dicta saltem licet non possit separari ratio Sacramenti à Matrimoniali contractu in Lege Nova: ergo non posset Ecclesia permittere & approbare (ut tamen revera approbat) praxim celebrandi Matrimonia per Procuratores, si Sacramenti rationem non haberent. Dixi, per Procuratorem debitò modò initum; ut enim procurator (qui vel ex una vel ex utraque parte constitui potest, non tamen faciliè debet & absque gravi causa) ritè procedat, requiritur 1. Ut habeat speciale mandatum, & quidem ad contrahendum cum determinata persona. 2. Ut per se ipsum tractet hoc negotium, nec alium substituatur. 3. Ut mandatum non sit revocatum, etiam inscio procuratore. 4. Ut procurator sui principalis consensum, uti & persona, quacum contrahit nomine sui principalis, exprimant coram Parocho & testibus, ut evitetur clandestinitas: ut autem ipsum mandatum detur coram Parocho & testibus, necesse non est. *Text. gl. & DD. in c. fin. cit. Trid. s. cit. c. 1.* Sicut autem per Procuratorem, ita per Scripturam aut Internuntium, contrahi Matrimonium valet.

85 Oppones 1. Parochus ex præcepto Tridentini tenetur ex sponsis præsentibus per interrogationem intelligere mutuum consensum: ergo absens per procuratorem non potest contrahere. 2. Parochus intellecto consensu pronuntiat hæc verba: *ego vos in*

Matrimonium conjungo: sed ista verba ad sui verificationem non minus requirunt præsentiam conjungendorum, quàm pronomen *te* in forma Baptismi præsentiam baptizandi: ergo. 3. Aliud Sacramentum nullum admittit procuratorem, aut ministrum potest absenti, ut patet ab inductione: ergo neque Matrimonium. Confirmatur: verba contrahentium, *accipio te in meam*, diriguntur in personam præsentem: ergo cum absente non potest contrahi Matrimonium ut Sacramentum. 4. Posset contingere, ut principalis illo ipso tempore, quo procurator loco ipsius contrahit, dormiat, vel ebrius vel amens sit: atqui dormiens vel ebrius vel amens non potest esse Minister Sacramenti, nec recipere, aut conferre gratiam Sacramentalem &c. ergo. &c. ad 1. post consensum sponfi absentis intelligere etiam ex procuratore. Ad 2. Illa verba nec sunt forma Sacramenti, nec necessaria absolute: imò licet forent necessaria aut essentialia tamen verificarentur absque præsentia principalis, modò præsens esset procurator vel procuratores; haberent enim hunc sensum: *ego vos, procuratorio nomine comparentes, conjungo*. Disparitas cum Baptismo statim apparebit. Ad 3. *N. Conf.* nam Matrimonium est simul contractus, & hinc imitatur naturam aliorum contractuum, qui valide per procuratores celebrantur: hinc quia valet in ratione contractus, valet quoque in ratione Sacramenti ac absenti conferri potest: nullum verò aliud Sacramentum validè confertur absenti; quia nullum involvit rationem contractus. Ad Confirmationem, Illa verba *accipio te in meam*, non sunt forma determinate, sed etiam alia signa, non demonstrativa, consensum mutuum exprimere possunt, sicut fit in aliis contractibus, cujusmodi contractus non est baptismus, vel alia Sacramenta quæ habent verba formalia determinata: & personam suscipientem demonstrantia. In Matrimonio per dicta verba denotantur præsentia, si illi, qui suo nomine contrahunt, sint præsentia, secus, si absentes sint. Verba procuratoris contrahentis possent esse hæc, vel similia: *Titium per me accepit te in uxorem*, vel: *ego nomine Titii contraho tecum Matrimonium*. Altera verò pars posset sic respondere: *per te accipio Titium in maritum*, vel: *ego quæcumque tecum, tanquam procuratore Titii, contraham Matrimonium*. Ad 4. *N. Min.* saltem de dormiente & ebrio (de amente, quamvis eodem modo discurrant communius, tamen cum Lugone & aliis P. Kugler de Mar. p. 1. q. 10. negat, Matrimonium validè contrahi per procuratorem, si principalis interea incidit in amentiam etiam temporalem tantum) in dormiente enim & ebrio persistit adhuc intentio virtualis, existens in mandato prius dato: sufficit autem etiam in aliorum Sacramentorum Ministris intentio virtualis: atque sic principalis per procuratorem contrahendo confert gratiam: recipere autem potest.

potest, si per peccatum mortale non ponat obicem, non minus, ac qui baptizatur dormiens, qui prius petiit baptismum.

86 Dico 5. Consensus Matrimonialis debet esse verus, non fictus, voluntarius, mutuus, verbis vel aliis signis Sponsalia de presenti significantibus expressus &c. ut patet ex dictis de consensu Sponsalicio, item liber ab errore substantiali, & metu gravi injuste incusso, ut patet ex §. 3. *seq.* item publicus, non clandestinus, de quo infra *tit.* 3. ac absolutus, de quo ad *tit.* 5.

87 Dico 6. Debet quoque esse simultaneus, saltem moraliter, h. e. utriusque consensus non necessariò coëxistit, & simul ponitur physice, sed sufficit, si, postquam unus consentit, alter ex intervallo consentiat, non obstante, quod unum vel plura negotia aliena intercesserint, modò consensus prior non sit revocatus interea, sed tacite adhuc duret, Suar. 10. 3. *de virt. & stat. Relig.* l. 7. c. 1. n. 19. qui hanc sententiam dicit esse moraliter satis certam. Prob. à paritate cum aliis contractibus, in quibus, cum sint aliquid morale, sufficit moralis coëxistentia consensuum, & intervallum medium non vitiat obligationem, l. 1. §. qui *presens*, ff. de *P. O.* l. 1. §. 2. ff. de *empt.* Nulla autem Lex vel Canon exigit in Matrimonio coëxistentiam physicam aut successione immediatam. Confirm. ex eo, quia Matrimonium potest contrahi per procuratorem: quo casu non nisi moraliter concurrat utriusque consensus. Oppones 1. In l. 137. pr. ff. de *P. O.* expressè deciditur, ut contrahentes sibi continuo respondeant, antequam ad alia divertant. 2. In aliis Sacramentis requiritur positio materiz & formæ simultanea physice, vel saltem immediata successio: ergo & in Matrimonio. 3. In Ministro Sacramenti requiritur intentio actualis, vel virtualis, & non sufficit habitualis: sed consensus, qui est quasi intentio Ministri in Matrimonio, si tantum tacite & habitualiter perseverat, nec est actualis, nec virtualis. R. ad 1. Ibi est sermo de stipulatione strictè dicta, non de quocunque contractu generaliter. Ad 2. Imprimis etiam Absolutio, quæ est forma Sacramenti Pœnitentiæ, potest differri. Dein alia Sacramenta non sunt contractus, sicut Matrimonium. Ad 3. *N. Conf. & parit.* cum enim Matrimonium habeat adhuc rationem contractus, sufficit, modò tunc intentio contrahendi fuerit actualis vel virtualis in Ministro, quando consensum posuit, & expressit, atque sic ex sua parte posuit materiam & formam, nec postea revocavit, usquedum & altera pars posuerit suum consensum. In aliis Sacramentis, cum non habeant rationem contractus, ac moralem interruptionem non patiantur inter positionem materiz & formæ, quæ determinari debent ad rationem Sacramenti per intentionem Ministri, utique non sufficit intentio præcisè habitualiter perseverans, & merè non revocata.

88 Dico 7. Qui fictè contraxit Matrimonium, lib. IV. R. P. *Viji Pichler.*

um, non solum peccavit graviter peccato duplici, nempe Sacrilegii contra reverentiam Sacramenti, & Injustitiæ, propter gravem deceptionem alterius partis, sed etiam tenetur in foro externo (& ad id compellendus est) adherere uxori putatiæ, in quo foro fictionem asserenti non est credendum, licet juret, nisi evidenter probet fictionem. In foro autem interno regulariter tenetur adhuc ponere verum consensum, & sic Matrimonium redintegrare. Pars 1. De peccato Sacrilegii & Injustitiæ claret per se. Pars 2. De obligatione & compulsionem ad cohabitandum uxori putatiæ pro foro externo constat inde, quia pro valore Matrimonii stat præsumptio violenta, & vehementissima, nec de internis judicare potest Ecclesia: interim tamen taliter compulsus nec petere nec reddere potest debitum, cum esset fornicatio, licet propterea excommunicationem (quæ in foro interno ipsum non ligaret) sustinere deberet c. 44. *de sent. Excom.* Pars 3. Quod ipsi etiam juranti non sit credendum, procedit etiam casu, quo semiplenè probaret fictionem; quia in causis valde arduis, uti est etiam Matrimonialis, non habet locum Juramentum suppletorium, præsertim in favorem proprium, uti docuimus in lib. II. *tit.* 24. n. 25, quando enim agitur de Matrimonio dissolvendo, debent adesse probationes manifestæ & luce meridiana clariores ac indubitæ. Favet c. 10. *de probat.* & c. 30. h. t. & DD. communiter: præsertim cum contractus coram Parocho & testibus initus fundet tantam præsumptionem, quæ omnem probationem semiplenam & præsumptionem aliam elidit, nisi ergo evidenter probetur fictio, non creditur in foro externo. Nec obstat, quod Sponsalia fictè contrahens, si aliquo indicio probare possit fictionem, admittatur ad juramentum: nam Sponsalia non sunt indissolubilia, sicut Matrimonium, nec tanta emergunt pericula animarum ex illorum dissolutione: unde ordinariè sufficit semiplena probatio ad impediendum Matrimonium, & dissolvenda Sponsalia, si allegetur impedimentum. Pars 4. Quod teneatur adhuc ponere verum consensum, & quidem juxta nos determinatè, nec sufficiat alio modo resarcire damnum, constabit ex dictis n. 7. & 8, ad quod etiam compellendus est in foro externo, si sufficienter probavit fictionem. Addidi tamen, regulariter; nam verum consensum ponere & Matrimonium cum decepta inire non tenetur 1. si aliud interea Matrimonium contraxit: & hoc casu neque potest contrahere cum priore amplius. 2. Si decepta ex indicis satis clavis potuit advertere fictionem. 3. Si & ipsa decepit, falsò se jactando Virginem &c. 4. Si aliam compensationem sponte recipiat. 5. Si gravia scandala, vel infelices exitus timerentur ex secuto Matrimonio vero.

Quæres, an, qui fictè contraxit (idem est, si ex alio capite, v. g. propter metum defuit

consensus validus) & postmodum vult, uti ordinari debet, præsertim in foro interno, sufficienter restauret Matrimonium, si ipse solus ponat verum consensum, vel an necesse sit, ut & altera pars denuo consentiat? R. cum D. Thom. Navar. Sanch. Conink, Laym. Pirh. *b. 1. n. 83.* contra Felin. Scot. Pont. Palao, Krimer *l. 4. n. 530.* Sufficit, consensum instaurari ab eo, qui prius non consenserat verè & validè. Ratio, quia alterius partis consensus, aliquando absolute positus, adhuc perseverat virtualiter (quia vi illius compartem tractat ut conjugem) vel saltem habitualiter, quod in contractibus sufficit, & præsumitur durare, per *c. fin. de Procur. in 6.* ergo si accedat postmodum consensus alterius, qui prius non consenserat, etiam non monita altera parte, habetur consensus mutuus, adeoque sufficiens ad constituendum Matrimonium; cum necesse non sit, ut utriusque consensus ponatur simul eodem tempore, uti paulò ante ostendimus. Confirm. à pari: qui fictè, vel ex metu &c. professus est Religionem, postea verò solus, expressè vel tacitè, profitetur verè, & consensum verum ac validum ponit, licet non præmoneat Prælatus, vel Prælatus non acceptet Professionem de novo, validam facit Professionem, uti colligitur ex *c. 11. de Regular. c. 1. eod. in 6. Trid. l. 25. c. 19. de Regular.* ergo idem dicendum de Matrimonio. Utrum verò requiratur, ut ponens verum consensum, qui prius fictè &c. consensit, eum exprimat verbis, vel factis, v. g. copulà carnali, cohabitatione diuturna &c. vel an sufficiat consensus merè internus, disputant DD. Vid. P. Kugler *Matrim. à n. 590.* ubi asserit, communius doceri postèrius.

90 Oppones 1. Consensus partis verè consentientis est conditionatus, si nempe pars altera etiam consentiat statim; si enim sciret, alteram partem non consentire statim verè, & vicissim sibi dare jus immediatè in suum corpus, nec ipsa consentiret, nec traderet jus: ergo neutra pars consensit, & utraque contraxit apparenter tantum: ergo utriusque consensus ex postfacto necessarius est. 2. Quando contractum est Matrimonium cum alio impedimento dirimente, v. g. consanguinitatis, publicæ honestatis, criminis &c. Matrimonium non convalescit, nisi utraque pars ponat novum consensum: ergo neque convalescit absque utriusque consensu, si fuit invalidè contractum ex defectu consensûs: cum nullum impedimentum ita dirimat Matrimonium, uti defectus consensus. R. ad 1. *N. Ant.* Sicut non conditionatè, sed absolute, censetur consentire, qui per errorem putat, illam, quam ducit, esse virginem, nobilem &c. quamvis fortè non consensisset, si scivisset, hanc qualitatem non inesse, vel licet suum consensum fortè alligasset dictæ qualitati, si de ea suspicionem habuisset: ita etiam non conditionatè, sed absolute, censetur consentire, & vicissim immediatè dare jus in corpus, licet non con-

sensisset, si fictionem scivisset, vel licet consensum suum alligasset verò illius consensui immediato, si de fictione suspicionem habuisset. Ad 2. *trans. Ant.* de quo infra ad *tit. XVI. §. 4. N. Conf. & parit.* quia impedimenta alia faciunt, ut utrinque desit legitimus consensus propter defectum objecti, vel incapacitatem subjectorum contrahentium: at defectus consensus ex parte unius tantum, pariter ex parte unius tantum ponit obicem, facile & ab una quoque auteribilem.

§. II.

De Impedimentis Matrimonii in genere.

Sciendum 1. Omnes quidem personas se habiles esse ad contrahendum Matrimonium, plurimas tamen prohiberi impedimentò, seu obstaculò, per quod Matrimonium vel redditur ipsis illicitum, vel omnino invalidum. Nam impedimenta Matrimonii sunt duplicis generis, impedientia tantum, & dirimentia: purè *Impedientia* dicuntur, quo stante Matrimonium quidem contrahitur validè, non tamen licite seu non sine peccato. *Dirimens* verò, quo stante ne validè contrahitur, nec, si illius habeatur notitia, licitè: quo stante, inquam, contrahitur, si nimirum jam actù detur, quando contrahitur, dirimit Matrimonium contrahendum, scilicet, ut nulliter contrahatur: si verò superveniat, non dirimit, vel irritum reddit Matrimonium jam contractum; eò quod Matrimonium, semel validè contractum, sit indissolubile.

Sc. 2. Impedimenta impedientia de Jure Antiquo fuisse 12. sequentibus versiculis comprehensa:

*Ecclesia vetitum, nec non tempus Feriatum,
Atque Catechismus, Sponsalia, iungito Virum,
Incestus, Rapus Sponsata, Mors Mulieris,
Suscep us propria sobolis, Mors Presbyterialis
Vel si peniteat solenniter, aut Monialem
Accipiat: prohibent hac conjugium sociandum.*

Per *Ecclesiæ vetitum* intelligitur specialis prohibitio & interdictum, ne ad certum tempus, v. g. usque dum conflet abesse impedimentum, quod metuitur, contrahatur Matrimonium. De hoc agemus *in. XVI.* uti & de tempore Feriato, quod est tempus Adventûs & Quadragesimæ. Per *Catechismum* venit quædam cognatio spiritalis imperfecta, orta ex instructione baptismi antecedente in fide Catholica, & fieri solet ante fores Ecclesiæ, ante collationem baptismi per interrogationes, & responsiones baptizandi: hodie respondent patrini, qui simul suscipiunt seu levant baptizandum, & propterea contrahunt impedimentum dirimens cum baptizando. *Sponsalia*, nempe de futuro, quomodo sint impedimentum dirimens, dicetur ad *tit. IV. de Sponsa duorum.* Et quomodo *venum*, ad *tit. VI. Qui Clerici vel voverunt*, Atque hac s. impo-